

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-PT

Datum: 12. maj 2009.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Iain Bonomy, predsjedavajući
sudija Christoph Flügge
sudija Michèle Picard

V. d. sekretara: g. John Hocking

Odluka od: 12. maja 2009.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO DVA PODNESKA U KOJIMA SE NAVODE NEDOSTACI U
FORMI OPTUŽNICE**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Preliminarnom podnesku u kom se navodi nedostatak u formi Optužnice – više udruženih zločinačkih poduhvata", koji je optuženi podnio 19. marta 2009. (dalje u tekstu: Podnesak u vezi s više zločinačkih poduhvata) i "Preliminarnom podnesku u kom se navodi nedostatak u formi Optužnice – pripadnici udruženog zločinačkog poduhvata i nepripadnici-učesnici", koji je optuženi podnio 20. marta 2009. (dalje u tekstu: Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a), i ovim donosi odluku po njima.

I. Kontekst

1. Tužilaštvo je 22. septembra 2008. podnijelo "Zahtjev za izmjenu Prve izmijenjene optužnice" (dalje u tekstu: Zahtjev za izmjenu optužnice) kako bi u optužnicu, koja optuženog nije izričito teretila za učešće u udruženom zločinačkom poduhvatu, unijelo nekoliko izmjena.¹ Tužilaštvo tvrdi da je predloženim izmjenama, sadržanim u predloženoj Drugoj izmijenjenoj optužnici, "ažuriralo, razjasnilo i dodatno razradilo svoje pravne i činjenične navode u vezi s individualnom odgovornošću optuženog",² tako što su revidirani navodi o saizvršilaštvu i navedena četiri zasebna udružena zločinačka poduhvata sa različitim, ali povezanim ciljevima.³ Tužilaštvo je 29. septembra 2008. podnijelo "Ispravak predložene Druge izmijenjene optužnice" kako bi unijelo manje izmjene u predloženu Drugu izmijenjenu optužnicu.⁴

2. Vijeće je 16. februara 2009. donijelo "Odluku po zahtjevu tužioca za izmjenu Prve izmijenjene optužnice" (dalje u tekstu: Odluka po zahtjevu za izmjenu optužnice), u kojoj se velikim dijelom odobravaju taj zahtjev i kasniji zahtjev za izmjenu i tužilaštvu se nalaže da dostavi izmijenjenu optuženicu. Tužilaštvo je sutradan dostavilo "Zahtjev tužilaštva za preispitivanje odluke Pretresnog vijeća da se izmijeni Prva izmijenjena optužnica i Hitan

¹ Zahtjev za izmjenu optužnice, par. 2.

² Zahtjev za izmjenu optužnice, par. 2.

³ Zahtjev za izmjenu optužnice, par. 11.

⁴ Ispravak predložene Druge izmijenjene optužnice, 29. septembar 2008.

Prijevod

zahtjev za odgodu izvršenja naloga Pretresnog vijeća da se podnese Druga izmijenjena optužnica",⁵ a Vijeće je 26. februara 2009. donijelo odluku kojom odobrava taj zahtjev i tužilaštvu nalaže da dostavi treću izmijenjenu optužnicu.⁶ U skladu s tim, tužilaštvo je podnijelo Treću izmijenjenu optužnicu na engleskom i BHS-u 27. februara 2009. (dalje u tekstu: Optužnica).⁷

3. Optužnicom se optuženi tereti kao odgovoran za zločine u 11 tačaka Optužnice, za koje se tvrdi da ih je, između ostalog, počinio učestvujući u "nekoliko povezanih udruženih zločinačkih poduhvata", od kojih je svaki imao različit cilj, ali su ti ciljevi bili povezani.⁸ Prema riječima tužilaštva, optuženi je bio pripadnik "sveobuhvatnog" udruženog zločinačkog poduhvata (dalje u tekstu: UZP) s ciljem da se u periodu od oktobra 1991. do novembra 1995. bosanski Muslimani i bosanski Hrvati trajno uklone s područja u Bosni i Hercegovini na koja su bosanski Srbi polagali pravo;⁹ za vrijeme postojanja "sveobuhvatnog" UZP-a, optuženi je navodno učestvovao u još tri udružena zločinačka poduhvata, sa sljedećim ciljevima: (1) širenje terora među civilnim stanovništvom Sarajeva provođenjem kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja u periodu od aprila 1992. do novembra 1995., (2) eliminacija bosanskih Muslimana u Srebrenici i (3) uzimanje osoblja UN-a za taoce kako bi se Sjevernoatlantski savez prisilio da se uzdrži od vazdušnih napada na vojne ciljeve bosanskih Srba u periodu od maja do juna 1995. godine.¹⁰ U Optužnici se navodi da je "[r]ealizacija svakog od tih ciljeva bila je povezana s ciljem sveobuhvatnog udruženog zločinačkog poduhvata";¹¹ međutim, među udruženim zločinačkim poduhvatima postojale su razlike u pogledu pripadnika, ciljeva, mjesta i vremenskih okvira.¹²

⁵ Zahtjev tužilaštva za preispitivanje odluke Pretresnog vijeća da se izmijeni Prva izmijenjena optužnica i Hitan zahtjev za odgodu izvršenja naloga Pretresnog vijeća da se podnese Druga izmijenjena optužnica, 17. februar 2009.

⁶ Odluka po zahtjevu tužilaštva da ponovo razmotri Odluku Pretresnog vijeća po zahtjevu za izmjenu Prve izmijenjene optužnice, 26. februar 2009.

⁷ Tužiočeva treća izmijenjena optužnica, 27. februar 2009.

⁸ Optužnica, par. 6, 8-9; *vidi* Zahtjev za izmjenu optužnice, par. 11.

⁹ Optužnica, par. 6, 9.

¹⁰ Optužnica, par. 8, 15, 20, 25.

¹¹ Optužnica, par. 8.

¹² *Vidi* Optužnicu, par. 11-29.

II. Argumenti

A. Podnesak u vezi s više zločinačkih poduhvata

4. U Podnesku u vezi s više zločinačkih poduhvata optuženi tvrdi da je forma optužnice manjkava u pogledu terećenja za više udruženih zločinačkih poduhvata¹³ i od Pretresnog vijeća traži da "tužilaštvu naloži da iz Optužnice izbriše sve osim sveobuhvatnog UZP-a, kao vida individualne odgovornosti za koji se kaže da predstavlja 'činjenje' u smislu člana 7(1)".¹⁴ Optuženi tvrdi da "taktika" tužilaštva da ga tereti za istovremeno učešće u četiri udružena zločinačka poduhvata nema presedana u praksi Međunarodnog suda, da je nepropisna i da će "u slučaju da se dopusti na ovom suđenju, povećati složenost suđenja koje je već opsežno".¹⁵

5. Po analogiji s "doktrinom višestrukog dogovora" u SAD-u,¹⁶ optuženi tvrdi da je "navod tužilaštva o postojanju više udruženih zločinačkih poduhvata neispravan s obzirom na to da oni čine jedinstveni UZP čiji su se sastav i ciljevi razvijali vremenom",¹⁷ i da među udruženim zločinačkim poduhvatima nabrojanima u Optužnici postoji preklapanje u pogledu "relevantnog vremenskog perioda, prirode i svrhe, identiteta pripadnika i navodne uloge [optuženog] u UZP-u".¹⁸

6. U "Odgovoru tužilaštva na Karadžićev preliminarni podnesak u kom navodi nedostatak u formi optužnice – više udruženih zločinačkih poduhvata", podnesenom 1. aprila 2009. (dalje u tekstu: *Odgovor u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata*), tužilaštvo tvrdi da optuženi nije pokazao kako struktura Optužnice "rezultira neodređenošću ili na drugi način predstavlja nedostatak u smislu pravila 72(A)(ii)" i na koji način će navodni nedostatak u formi Optužnice povećati složenost postupka ili ga nepotrebno produžiti¹⁹ i traži da se Podnesak optuženog u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata

¹³ Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 1, 14.

¹⁴ Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 14.

¹⁵ Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 2; *vidi i* Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 12-13.

¹⁶ Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 5-6; *vidi i* Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 7-9.

¹⁷ Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 10.

¹⁸ Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 4.

¹⁹ *Odgovor u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata*, par. 1, 20.

odbaci,²⁰ jer struktura Optužnice pruža "jasniji i detaljniji opis teze na koju [optuženi] mora odgovoriti".²¹

7. Tužilaštvo nadalje tvrdi da "doktrina višestrukog dogovora" koja se primjenjuje u SAD-u nije relevantna za ovaj predmet jer "shodno zakonu SAD, dogovor predstavlja krivično djelo [dok.] [n]asuprot tome, UZP predstavlja jedan vid odgovornosti",²² i objašnjava da je pomenuta teorija zamišljena kao zaštita "od osuđujućih presuda po više krivičnih optužbi za dogovor",²³ a u predmetima s više optuženih, primjenjuje se kako svim optuženima ne bi bila izrečena jedinstvena osuđujuća presuda za dogovor "ukoliko dokazi pokazuju postojanje višestrukih dogovora koji ne uključuju svakog optuženog".²⁴ Međutim, tvrdi se da se u ovom predmetu optuženi "ne tereti po više tačaka za isto krivično djelo utemeljeno na istom osnovnom ponašanju", nego "za odvojena krivična djela za koja je odgovoran putem svojih doprinosa odvojenim UZP-ima".²⁵

8. "Zahtjev za odobrenje za podnošenje replike i Replika: Preliminarni podnesak u kom se navodi nedostatak u formi Optužnice – više udruženih zločinačkih poduhvata", koji je optuženi podnio 7. aprila 2009. (dalje u tekstu: Replika u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata), sadrži samu predloženu Repliku u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata koja, u odnosu na Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, ne sadrži nove argumente. U toj replici optuženi tvrdi da će ga navodi o njegovom učešću u više udruženih zločinačkih poduhvata, umjesto u jednom "sveobuhvatnom" UZP-u, primorati da "učetverostruči razmjere odbrane" jer će se morati "braniti od optužbi za individualnu ulogu i doprinos u činjenju krivičnih djela koja mu se stavljaju na teret u tačkama 1-11 Optužnice učešćem u trećoj kategoriji UZP-a ... [kao i] od navoda o individualnom učešću u tri druga 'povezana' udružena zločinačka poduhvata".²⁶ Prema riječima optuženog, to će produžiti postupak jer će "povećati složenost suđenja koje je već

²⁰ Odgovor u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 1.

²¹ Odgovor u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 20.

²² Odgovor u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 2, 10.

²³ Odgovor u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 11.

²⁴ Odgovor u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 13-14.

²⁵ Odgovor u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 13.

²⁶ Replika u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 13; *vidi i* Replika u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 8.

suviše složeno".²⁷ On, nadalje, tvrdi da "doktrina višestrukog dogovora" "štiti od prekomjernog širenja opsega dogovora [...] osiguravajući da prava optuženog budu zaštićena od povreda pravičnog suđenja i zloupotreba redovnog zakonskog postupka",²⁸ i dodaje da je, s obzirom na nedostatak bilo kakvog presedana u međunarodnom pravu i na bilo kojem međunarodnom krivičnom sudu u vezi s konceptom više udruženih zločinačkih poduhvata, uputno osloniti se na praksu iz nacionalnih pravosuđa, ako ta praksa štiti prava optuženog.²⁹

B. Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a

9. U svom Podnesku u vezi s pripadnicima UZP-a optuženi od Vijeća traži da zaključi da je Optužnica manjkava i tužilaštvu naloži da je dodatno izmijeni tako što će unijeti određene podatke u vezi s navodnim pripadnicima UZP-a. On, nadalje, predlaže da se ti podaci navedu u prilogu Optužnici i od tužilaštva traži da, ukoliko nije u stanju iznijeti kompletne podatke, pruži konkretno objašnjenje.³⁰ U vezi s praksom Međunarodnog suda, optuženi tvrdi da se od tužilaštva traži da navede identitet pripadnika UZP-a i "nepripadnika-učesnika" u slučaju da raspolaže tim informacijama.³¹ Optuženi tvrdi da optužnice i presude u predmetima navodnih pripadnika UZP-a koji se navode u Optužnici sadrže relevantne podatke koje tužilaštvo nije uključilo u Optužnicu u ovom predmetu.³² On tvrdi da se tužilaštvo upoznao s identitetom pripadnika navodnih udruženih zločinačkih poduhvata u vezi sa Sarajevom i Srebrenicom kroz suđenja na Međunarodnom sudu u vezi sa istom bazom zločina, kao i da se izostanak spiska individualnih pripadnika UZP-a iz prve optužnice možda može opravdati razmjerama navodnih zločina, ali nema opravdanja za njegov izostanak iz kasnijih optužnica.³³

10. U vezi s osobama koje nisu bile pripadnici navodnog UZP-a, ali su ih navodni pripadnici UZP-a "koristili", optuženi prigovara da su određene kategorije navedene u

²⁷ Replika u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 12.

²⁸ Replika u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 6.

²⁹ Replika u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, par. 3-4.

³⁰ Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 1, 21.

³¹ Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 2-5, 17-19.

³² Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 7.

³³ Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 10-14.

Prijevod

Optužnici "nedopustivo neprecizne".³⁴ On tvrdi da je konkretizacija tih podataka od suštinske važnosti za njegovu mogućnost da na odgovarajući način pripremi svoju odbranu, kao i da bi pospješila ekspeditivnost suđenja tako što bi se smanjio broj svjedoka i skratilo vrijeme ispitivanja.³⁵

11. "Odgovor tužilaštva na preliminarni podnesak u kom se navodi nedostatak u formi optužnice – pripadnici udruženog zločinačkog poduhvata i nepripadnici-učesnici", koji je podnesen 3. aprila 2009. (dalje u tekstu: Odgovor u vezi s pripadnicima UZP-a). Pozivajući se na praksu Međunarodnog suda, veliki razmjjer zločina i veliki broj pripadnika UZP-a, koji su navedeni u Optužnici, tužilaštvo tvrdi da navođenje identiteta svih pripadnika UZP-a i svih osoba kojima su se oni koristili nije ni potrebno ni izvodljivo,³⁶ kao i da ne bi bilo razumno mijenjati Optužnicu svaki put kada postanu dostupne nove informacije o njihovom identitetu.³⁷ Podsjetivši na podatke u vezi s pripadnicima UZP-a i osobama koje su ti pripadnici koristili koji su već sadržani u Optužnici, tužilaštvo tvrdi da je primjerenije da se dodatni podaci dostave na druge načine, uključujući preliminarne prepretnesne podneske i završne prepretnesne podneske i prepretnesno objelodanjivanje, kao i da postoji mogućnost da optuženi od tužilaštva zatraži dodatne informacije.³⁸

12. Dana 14. aprila 2009., optuženi je podnio "Zahtjev za odobrenje za podnošenje replike i Repliku: Preliminarni podnesak u kom se navodi nedostatak u formi Optužnice – pripadnici udruženog zločinačkog poduhvata i nepripadnici-učesnici" (dalje u tekstu: Replika u vezi s pripadnicima UZP-a). U njoj optuženi ponavlja svoj zahtjev za odobravanje pravnog sredstva, kao i argumente iznesene u Zahtjevu, naglašavajući da ne traži uvršavanje dokaznog materijala koji bi nepotrebno proširio Optužnicu, nego samo njeno usklađivanje sa kriterijima u vezi s iznošenjem navoda određenim u praksi Međunarodnog suda.

³⁴ Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 8.

³⁵ Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 15, 20.

³⁶ Odgovor u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 2-3.

³⁷ Odgovor u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 5.

³⁸ Odgovor u vezi s pripadnicima UZP-a, par. 15-17.

III. Mjerodavno pravo

13. U relevantnom dijelu pravila 72 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) kaže se sljedeće:

(A) Preliminarni podnesci, to jest podnesci kojima se

[...]

(ii) tvrdi da optužnica sadrži nedostatke u formi,

[...]

podnose se u pismenom obliku i to najkasnije trideset dana nakon što je tužilac odbrani objelodanio sav materijal i izjave navedene u pravilu 66(A)(i) i moraju biti riješeni najkasnije šezdeset dana nakon podnošenja, a prije početka uvodnih izlaganja predviđenih pravilom 84.

14. Prema članu 18(4) Statuta, pošto je utvrdio da *prima facie* postoje osnove za to, tužilac priprema optužnicu "koja sadrži sažet prikaz činjenica i krivično djelo ili djela za koja se optuženi tereti prema Statutu". Članom 21(4) optuženom se garantuju određena minimalna prava, na primjer: (a) da bude pravovremeno i detaljno obaviješten o prirodi i razlozima optužbi protiv njega, (b) da ima odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane i komunikaciju s pravnim zastupnikom po vlastitom izboru; i (c) da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja. Naposljetku, u pravilu 47 Pravilnika se detaljnije govori o podizanju optužnice od strane tužioca i kaže se, u paragrafu (C), da se u optužnici navode ime i ostali podaci o osumnjičenom i sažet prikaz činjenica iz predmeta, kao i krivičnog djela za koje se osumnjičeni tereti. Žalbeno vijeće je u više navrata iznijelo stav da se obaveza tužilaštva prema članu 18(4) Statuta i pravilu 47(C) Pravilnika da u optužnici iznese sažet prikaz činjenica iz predmeta, kao i krivičnih djela koja se stavljaju na teret mora tumačiti zajedno s pravima optuženog iz člana 21(2) i 21(4)(a) i (b) Statuta.³⁹

15. Prema tome, glavna svrha optužnice jeste da se optuženom dâ koncizno obavještenje o prirodi krivičnih djela za koja se tereti i da se u njoj iznesu činjenične osnove za te

³⁹ Vidi, na primjer, *Tužilac protiv Naletilića i drugih*, predmet br. IT-98-34-A, Presuda, 3. maj 2006. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u *Naletilić*), par. 23; *Tužilac protiv Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/1-A, Presuda, 28. februar 2005. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka*), par. 27; *Tužilac protiv Blaškić*, predmet br. IT-95-14-A, Presuda, 29. juli 2004. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*), par. 209.; *Tužilac protiv Kupreškića i drugih*, predmet br. IT-95-16-A, Presuda po žalbama, 23. oktobar 2001. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*), par. 88.

optužbe.⁴⁰ Tužilaštvo ima obavezu da iznese pravno relevantne činjenice u osnovi optužbi u Optužnici.⁴¹ Da li je neka činjenica pravno relevantna ili nije ovisi o prirodi teze tužilaštva. Za određivanje stepena konkretnosti koja se zahtijeva od tužilaštva u iznošenju pravno relevantnih činjenica ključni su priroda i razmjeri navodnog kažnjivog ponašanja, uključujući blisku povezanost optuženog s relevantnim događajima.⁴²

16. Shodno tome, ako se navodi da je optuženi odgovoran zato što je učestvovao u UZP-u, što je vid odgovornosti koji je ustaljen u praksi Međunarodnog suda, tužilaštvo mora navesti svrhu poduhvata, identitet pripadnika u tom poduhvatu i prirodu učestvovanja optuženog u tom poduhvatu.⁴³ Što je manja povezanost optuženog s navodnim zločinima, to je identitet fizičkog izvršioca više stvar dokazivanja.⁴⁴ Kako bi se upoznao s prirodom teze na koju mora odgovoriti, optuženi se optužnicom mora informisati o "identitetu lica koja su učestvovala u poduhvatu – ukoliko je taj identitet poznat ili bar navođenjem kojoj kategoriji ta lica, kao grupa, pripadaju".⁴⁵ Neka pretresna vijeća su od tužilaštva tražila da navede identitet svih pripadnika UZP-a i fizičkih izvršilaca za koje zna.⁴⁶ Druga pretresna vijeća su uzela u obzir da "imena svih učesnika udruženog zločinačkog poduhvata [...] ne spadaju u

⁴⁰ *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14, Odluka po zahtjevu odbrane da se optužnica odbaci zbog nedostataka u njenoj formi (nepreciznost/ nedostatak odgovarajućeg obavještenja o optužbama), 4. april 1997.; *Tužilac protiv Krnojelca*, predmet br. IT-97-25, Odluka po preliminarnom podnesku zbog prigovora na formu izmijenjene optužnice, 11. februar 2000., par. 17; *Tužilac protiv Brđanina*, predmet br. IT-99-36-T, Odluka po prigovoru Momira Talića na formu izmijenjene optužnice, 20. februar 2001., par. 18.

⁴¹ *Tužilac protiv Hadžihasanovića*, predmet br. IT-01-47, Odluka o formi optužnice, 7. decembar 2001., par. 12; Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 88.

⁴² *Tužilac protiv Gotovine*, predmet br. IT-06-90-AR73.3, Odluka po zajedničkoj interlokutornoj žalbi odbrane na odluku Raspravnog vijeća po zajedničkom zahtjevu odbrane da se odbaci daljnje pojašnjenje identiteta žrtava koje je dostavilo tužiteljstvo, 26. januar 2009., par. 17; Drugostepena presuda u predmetu *Naletilić*, par. 24; Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka*, par. 28; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 210; Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 89; *Tužilac protiv Deronjića*, predmet br. IT-02-61, Odluka o formi optužnice, 25. oktobar 2002., par. 5.

⁴³ *Tužilac protiv Simića*, predmet br. IT-95-9-A, Presuda, 28. novembar 2006., par. 22; Drugostepena presuda u predmetu *Kvočka*, par. 28.

⁴⁴ *Tužilac protiv Brđanina i drugih*, predmet br. IT-99-36-PT, Odluka o formi Dodatno izmijenjene optužnice i Zahtjevu tužilaštva za izmjenu optužnice, 26. juni 2001., par. 59; Odluka u predmetu *Popović*, par. 40.

⁴⁵ *Tužilac protiv Boškskog i drugih*, predmet br. IT-04-82-PT, Odluka po Zahtjevu tužilaštva za odobrenje za izmjenu prvobitne optužnice i podnescima odbrane u kojima se osporava forma optužnice, 1. novembar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Boškoski i drugi*), par. 30; *Tužilac protiv Pavkovića i drugih*, Odluka po preliminarnom podnesku Vladimira Lazarevića u vezi s formom optužnice, 8. juli 2005., par. 7; *Tužilac protiv Krnojelca*, predmet br. IT-97-25-PT, Odluka o formi Druge izmijenjene optužnice, 11. maj 2000. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krnojelac*), par. 16.

⁴⁶ *Vidi* Odluku u predmetu *Krnojelac*, par. 18; *Tužilac protiv Todovića i drugih*, predmet br. IT-97-25/1-PT, Odluka po podnesku Todovićeve odbrane u vezi s formom zajedničke izmijenjene optužnice, 21. mart 2006., par. 20; Odluka u predmetu *Popović*, par. 40. *Vidi i* Odluku u predmetu *Boškoski i drugi*, par. 42.

Prijevod

pravno relevantne činjenice koje se moraju navesti u optužnici, već spadaju u dokaze koji se izvode na suđenju⁴⁷ i zauzela stav da je, s obzirom na kriterij bliske povezanosti optuženog, potrebno poimence navesti samo glavne pripadnike UZP-a zato što "tužiteljstvo ne mora navesti sve 'znane' sudionike *po imenu*, već samo one koji su bili na ključnom položaju u organizaciji UZP-a".⁴⁸

IV. Rasprava

A. Podnesak u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata

17. U Podnesku u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata optuženi ne tvrdi da je Optužnica činjenično manjkava, već da je način na koji su izneseni navodi, odnosno navod o jednom "sveobuhvatnom" UZP-u i tri specifična udružena zločinačka poduhvata, bez presedana na ovom Međunarodnom sudu, nije ispravan i vjerovatno će dovesti do toga da suđenje bude složenije i duže nego što bi to bio slučaj da je iznesen samo navod o "sveobuhvatnom" UZP-u, čime je prekršeno njegovo pravo na pravično suđenje. Pretresno vijeće će u nastavku teksta govoriti o ta tri pitanja redom.

18. Nije tačna tvrdnja optuženog da na Međunarodnom sudu nema presedana za terećenje neke osobe za istovremeno učešće u različitim udruženim zločinačkim poduhvatima. Vijeće, kao na primjere za to, podsjeća na optužnice u predmetima *Popović i drugi* i *Tolimir*, u kojima se isti optuženi terete da su počinili zločine učešćem u dva različita udružena zločinačka poduhvata: poduhvatu s ciljem da se vojno sposobni muškarci Muslimani iz Srebrenice pobiju i poduhvatu s ciljem da se muslimansko stanovništvo Srebrenice i Žepe prisilno premjesti ili deportuje.⁴⁹ U svakom slučaju, čak i da je ovo prvi predmet u kojem se u optužnici navodi više udruženih zločinačkih poduhvata, to samo po sebi ne bi značilo da je ona manjkava.

⁴⁷ *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-99-37-PT, Odluka po preliminarnom prigovoru odbrane koji su podneli branioci Nikole Šainovića, 27. mart 2003., str. 4.

⁴⁸ *Tužilac protiv Stanišića i drugih*, predmet br. IT-08-91-PT, Odluka po zahtjevima Miće Stanišića i Stojana Župljanina u vezi s formom optužnice, 19. mart 2009. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić i drugi*), par. 30; *Tužilac protiv Gotovine i drugih*, Odluka po preliminarnim podnescima Ante Gotovine u kojima se tvrdi da Spojena optužnica sadrži nedostatke u formi, 19. mart 2007. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Gotovina i drugi*), par. 14.

⁴⁹ Vidi *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Optužnica, 4. avgust 2006., par. 96; *Tužilac protiv Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-PT, Druga izmijenjena optužnica, 16. oktobar 2008., par. 18, 27.

Prijevod

19. Tvrdnja optuženog da je uvrštavanje više udruženih zločinačkih poduhvata među kojima postoje izvjesna poklapanja u Optužnicu neispravno zasniva se na "doktrini višestrukog dogovora", koja je razvijena u nacionalnim krivičnim postupcima u SAD-u. Vijeće podsjeća da je u predmetu *Milutinović, Šainović i Ojdanić*, Žalbeno vijeće iznijelo stav da su "udruženi zločinački poduhvat i 'udruživanje' [...] dva različita vida odgovornosti" i objasnilo:

[d]ok se za udruživanje traži dokaz da se više pojedinaca dogovorilo da počine izvesno krivično delo ili skup krivičnih dela, za udruženi zločinački poduhvat potrebno je, osim toga, dokazati i to da su strane u tom dogovoru preduzele neku radnju za sprovođenje tog dogovora u delo. Drugim rečima, dok je u slučaju udruživanja dovoljan samo dogovor, odgovornost člana udruženog zločinačkog poduhvata zavisiće od toga da li su preduzete neke radnje kako bi se taj poduhvat sproveo u delo. Dakle, čak i ako se prihvati da udruživanje ostaje van obuhvata Statuta Međunarodnog suda, to ne bi imalo nikakvog uticaja na činjenicu da je udruženi zločinački poduhvat kao vid "činjenja" obuhvaćen članom 7(1) Statuta.⁵⁰

S obzirom na osnovnu razliku između krivične odgovornosti pripadnika UZP-a prema međunarodnom običajnom pravu i krivičnog djela dogovora, Vijeće smatra da doktrina koja je razvijena u nacionalnom pravosudnom sistemu za rješavanje konkretnih pitanja proizašlih iz konteksta zakona tog sistema u vezi sa dogovorom nije primjenjiva na ovom Međunarodnom sudu.

20. Isto tako, ne nameće se nikakvo pitanje u pogledu pravovaljanosti Optužnice. Optužnica bi se smatrala nepravovaljanom, na primjer, kada optuženom ne bi pružila dovoljno informacija o optužbama protiv njega, ili u dovoljnoj mjeri objasnila razmjere novih optužbi.⁵¹ S druge strane, pitanje koje se ovdje pokreće je pitanje krivične odgovornosti zbog učešća u UZP-u, što je ustaljeni vid odgovornosti na ovom Međunarodnom sudu. Vijeće smatra da nema razloga zašto se neki optuženi ne bi mogao

⁵⁰ *Tužilac protiv Milutinovića, Šainovića i Ojdanića*, predmet br. IT-99-37-AR72, Odluka po prigovoru Dragoljuba Ojdanića na nenadležnost - *udruženi zločinački poduhvat*, 21. maj 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Ojdanić*), par. 23. Sudija Hunt se, u svom izdvojenom mišljenju, složio s tim zaključkom, premda smatra dogovor zasebnim (nedovršenim) krivičnim djelom a ne vidom krivične odgovornosti; *Tužilac protiv Milutinovića, Šainovića i Ojdanića*, predmet br. IT-99-37-AR72, Izdvojeno mišljenje sudije Davida Hunta o Ojdanićevom prigovoru na nenadležnost - *udruženi zločinački poduhvat*, 21. maj 2003., par. 23. Vidi i *Tužilac protiv Simića i drugih*, predmet br. IT-95-9-T, Presuda, 17. oktobar 2003., par. 158, fusnota 292, u kojoj se upućuje na razliku koju je Žalbeno vijeće u Odluci u predmetu *Ojdanić* napravilo između udruženog zločinačkog poduhvata i dogovora.

⁵¹ Vidi *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Odluka po podnescima odbrane u vezi s nedostacima u formi Druge izmenjene optužnice, 12. april 2006., par. 16-20.

Prijevod

teretiti za učešće u više udruženih zločinačkih poduhvata radi počinjenja više zločina, ukoliko optužnica ispunjava kriterijume iz Statuta, Pravilnika i sudske prakse. U stvari, ustaljena je praksa da se optuženi terete kao krivično odgovorni za različite vidove odgovornosti iz člana 7(1) Statuta.⁵² Prema tome, optuženi se može istovremeno teretiti za počinjenje – bilo individualno, bilo učešćem u UZP-u – planiranje, poticanje, naređivanje i pomaganje i podržavanje planiranja, pripreme i izvršenja zločina. Osim toga, Žalbeno vijeće je zauzelo stav da se optuženi može optužnicom teretiti za počinjenje zločina putem raznih vidova istog UZP-a.⁵³ Prema mišljenju Vijeća, terećenje optuženog za učešće u počinjenju zločina učešćem u više udruženih zločinačkih poduhvata potpuno je u skladu s gorenavedenim.

21. Osim toga, Vijeće napominje da je dopustivo i to da tužilaštvo, na osnovu istih činjeničnih navoda, tereti optuženog kao odgovornog za više od jednog *zločina* navedenog u Statutu Međunarodnog suda. Prema tome, optuženi se za ubijanje iste osobe može teretiti za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti (član 5) i ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja (član 3). Žalbeno vijeće u predmetu *Čelebići* je zaključilo da

Kumulativno terećenje dozvoljeno je s obzirom na činjenicu da prije izvođenja svih dokaza nije moguće sa sigurnošću utvrditi koje će od optužbi protiv optuženog biti i dokazane. Pretresno vijeće je u boljem položaju da, nakon što su strane izvele svoje dokaze, ocijeni koje će od optužbi zadržati, zavisno od dostatnosti dokaza. Osim toga, kumulativno terećenje je uobičajena praksa i ovog Međunarodnog suda i MKSR-a.⁵⁴

⁵² *Vidi*, između ostalog, *Tužilac protiv Stanišića i Župljanina*, predmet br. IT-08-91-PT, Optužnica, 29. septembar 2008., par. 16; *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-PT, Treća izmijenjena optužnica, 10. juli 2008., par. 17; *Tužilac protiv Đorđevića*, predmet br. IT-05-87/1-PT, Četvrta izmijenjena optužnica, 9. juli 2008., par. 17; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Druga izmijenjena optužnica, 11. juni 2008., par. 218.

⁵³ *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-A, Presuda, 27. novembar 2007., par. 77.

⁵⁴ *Tužilac protiv Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*), par. 400; *vidi i Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Drugostepena presuda, 30. novembar 2006., par. 385; Drugostepena presuda u predmetu *Kupreškić i drugi*, par. 385; *Tužilac protiv Kunarca i drugih*, predmet br. IT-96-23/1 i IT-96-23/1-A, Drugostepena presuda, 12. juni 2002., par. 167; *Tužilac protiv Museme*, predmet br. ICTR-96-13-A, Drugostepena presuda, 16. novembar 2001., par. 369 (u kojem je utvrđeno da je "stav [izražen u predmetu *Čelebići*] u vezi s kumulativnim terećenjem odraz opšteg principa i jednako je primjenjiv na predmete na MKSR"); *Tužilac protiv Nahimane i drugih*, predmet br. ICTR-99-52-T, Prvostepena presuda, 3. decembar 2003., par. 1089; *Tužilac protiv Naletilića i Martinovića*, predmet br. IT-98-34, Prvostepena presuda, 31. mart 2003., par. 718; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-PT, Odluka po prigovorima Optužnici na osnovu pravila 72 Pravilnika, 31. maj 2006., par. 24.

Prijevod

U tim okolnostima, na Pretresnom vijeću je da pri izricanju pravosnažne Presude odredi mogu li se iznijeti kumulativne optužbe, u vezi s kriterijumom postojanja "materijalno različitog elementa".⁵⁵

22. Tvrdi se da je optuženi počinio ubistvo i istrebljivanje, za koje se tereti tačkama 4-6 Optužnice, učešćem u prvom, drugom i trećem UZP-u. Međutim, ako se Optužnica pažljivo čita, vidi se da je svaki od navodnih slučajeva lišavanja života povezan samo s jednim od ta tri udružena zločinačka poduhvata.⁵⁶ Neznatno je drukčije kada je riječ o navodima u vezi s krivičnom odgovornošću optuženog za treći oblik UZP-a za genocid i progone, za koje se tereti tačkama 2 i 3 Optužnice. Na primjer, što se tiče tačke 3, navodi se da je optuženi počinio progone bosanskih Muslimana Srebrenice putem trećeg oblika UZP-a, u okviru prvog UZP-a i u okviru trećeg UZP-a (Srebrenica). Prema tome, ista navodna ubistva se optuženom Optužnicom stavljaju na teret kao osnovna djela progona koja je počinio učešćem u dva od četiri navodna udružena zločinačka poduhvata.⁵⁷ Međutim, kao što se navodi gore u tekstu, tužilaštvo može teretiti optuženog kao odgovornog za jedan zločin po više različitih vidova odgovornosti iz člana 7(1) Statuta i, shodno tome, za učešće u više udruženih zločinačkih poduhvata.

23. Tužilaštvo može na različite načine organizirati navode o odgovornosti za kažnjivo ponašanje učešćem u UZP-u velikih razmjera. Na primjer, Pretresno vijeće u predmetu *Krajišnik* zauzelo je stav da se i sami zajednički ciljevi UZP-a mogu vremenom razvijati činjenjem novih vrsta krivičnih djela,⁵⁸ što je zaključak koji je potvrdilo Žalbeno vijeće.⁵⁹ Prema tome, u ovom predmetu, tužilaštvo je *moglo* organizovati Optužnicu tako što bi navelo da je postojao "sveobuhvatni" UZP, da se on vremenom razvio uključivanjem ciljeva druga tri udružena zločinačka poduhvata, pri čemu su mu se mijenjali i pripadnici. Međutim, "sveobuhvatni" UZP, koji se navodi u Optužnici, zapravo ne obuhvata i ne uključuje u

⁵⁵ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 412.

⁵⁶ Optužnica, par. 63, 65-66; *vidi i* Statusnu konferenciju, T. 199-200 (6. maj 2009.).

⁵⁷ Optužnica, par. 50, 58-60, uporedi Statusna konferencija, T. 244-245 (6. maj 2009.), na kojoj je zastupnik tužilaštva rekao sljedeće: "... moguće je da je stvoren krivi utisak da smatramo da su različita osnovna krivična djela, poput različitih pojedinih djela ubistva za koja se navodi da su počinjena u sklopu više – bila cilj više udruženih zločinačkih poduhvata, na primjer, to se ne tvrdi".

⁵⁸ *Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-T, Prvostepena presuda, 27. septembar 2006., par. 1097-1098, 1118.

⁵⁹ *Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Drugostepena presuda, 17. mart 2009., par. 163.

Prijevod

potpunosti tri druga navodna udružena zločinačka poduhvata, zbog čega bi izraz "sveobuhvatni" mogao navesti na krivi zaključak.⁶⁰ Umjesto toga, u Optužnici se tvrdi samo to da je optuženi počinio zločine za koje se tereti u tačkama 1-8 Optužnice učešćem u "sveobuhvatnom" UZP-u.⁶¹ Na prvi pogled, čini se da u Optužnici postoji preklapanje u zločinima između prvog i druga tri udružena zločinačka poduhvata, kada je riječ o navodima u vezi sa Srebrenicom u tačkama 2-8 Optužnice⁶² i navodima u vezi sa Sarajevom u tačkama 5-6 Optužnice. Međutim, kao što je rečeno gore u tekstu, moguće je razlikovati razne navodne krivične radnje u svim tim tačkama kao radnje koje spadaju isključivo u jedan od četiri navodna udružena zločinačka poduhvata.⁶³ Štaviše, tvrdnje u vezi s odgovornošću optuženog za "činjenje" iz tačaka 9 i 10 ograničene su na njegovo učešće u drugom navodnom UZP-u (širenje terora među civilnim stanovništvom Sarajeva provođenjem kampanje granatiranja i snajperskog djelovanja), a one iz tačke 11 ograničene su na njegovo učešće u četvrtom navodnom UZP-u (uzimanje osoblja UN-a za taoce).⁶⁴ Prema tome, da je Vijeće odobrilo pravno sredstvo koje optuženi traži u Podnesku u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata, on bi se teretio kao odgovoran za navodne krivične radnje povezane s navodnim drugim, trećim i četvrtim UZP-om, posebno za navodne krivične radnje iz tačaka 9, 10 i 11 isključivo na osnovu drugih vidova odgovornosti iz člana 7(1) i 7(3) Statuta, ukoliko se Optužnica još jednom ne izmijeni i ako se u njoj ne navede da su se ciljevi "sveobuhvatnog" UZP-a vremenom razvili uključivanjem ciljeva drugih udruženih zločinačka poduhvata.

⁶⁰ *Vidi* Statusnu konferenciju, T. 195 (6. maj 2009.).

⁶¹ Optužnica, par. 9-10.

⁶² Vijeće upućuje samo na tačke 2-8 Optužnice, a ne na tačku 1, zato što se u toj tački govori isključivo o "sveobuhvatnom" UZP-u.

⁶³ U dijelu Optužnice u kojem se govori o tačkama 7 i 8, navodne krivične radnje povezane sa "sveobuhvatnim" UZP-om nabrajaju se u paragrafima 71-72, dok se navodne krivične radnje povezane sa UZP-om u vezi sa Srebrenicom navode u paragrafu 75. U dijelu Optužnice u kojem se govori o tačkama 4, 5 i 6, navodne krivične radnje povezane sa "sveobuhvatnim" UZP-om nabrajaju se u paragrafu 63, dok su navodne krivične radnje povezane sa UZP-om u vezi sa Sarajevom sadržane u paragrafu 65, a one povezane sa UZP-om u vezi sa Srebrenicom navode se u paragrafu 66. U dijelu Optužnice u kojem se govori o tački 3, navodne krivične radnje povezane sa "sveobuhvatnim" UZP-om nabrajaju se u paragrafima 53-54, dok su navodne krivične radnje povezane sa UZP-om u vezi sa Srebrenicom navedene u paragrafu 58. Međutim, u paragrafu 59 postoji preklapanje u pogledu navodnih krivičnih radnji, za koje se tvrdi da se mogu pripisati optuženom u okviru UZP-a u vezi sa Srebrenicom i u okviru trećeg oblika "sveobuhvatnog" UZP-a. Slično tome, navodne krivične radnje u vezi s tačkom 2 navode se u paragrafima 46-47 i stavljaju se optuženom na teret kao radnje koje mu se mogu pripisati u okviru UZP-a u vezi sa Srebrenicom i u okviru trećeg oblika "sveobuhvatnog" UZP-a.

⁶⁴ *Vidi* Statusnu konferenciju, T. 237 (6. maj 2009.).

Prijevod

24. Nije jasno da li tužilaštvo tvrdi da je priroda veze između ciljeva navodnog "sveobuhvatnog" UZP-a i druga tri udružena zločinačka poduhvata takva da se može reći da su prvi razvio kako bi *uključio* ove druge. Umjesto toga, u Optužnici se naprosto kaže da je realizacija ciljeva udruženih zločinačkih poduhvata u vezi sa Sarajevom, Srebrenicom i uzimanjem osoblja UN-a za taoce "bila [...] povezana" s ciljem prvog udruženog zločinačkog poduhvata da se bosanski Muslimani i bosanski Hrvati trajno uklone s područja u BiH na koje su bosanski Srbi polagali pravo.⁶⁵ Premda se ova formulacija može činiti donekle nepreciznom, Vijeće smatra da su činjenice navedene u vezi sa svakim od ta tri udružena zločinačka poduhvata takve da je njihova povezanost sa "sveobuhvatnim" UZP-om očita.⁶⁶ Četiri navodna udružena zločinačka poduhvata povezuje i način na koji je optuženi, kako se tvrdi, doprinio svakom od njih. Optuženi se tereti da je u značajnoj mjeri doprinio realizaciji ciljeva prvog UZP-a na više načina koji su nabrojani u paragrafu 14(a)-(j). Tvrdi se da se njegov značajni doprinos udruženim zločinačkim poduhvatima u vezi sa Sarajevom, Srebrenicom i uzimanjem osoblja UN-a za taoce, između ostalog, vidi u mnogim radnjama i propustima iz paragrafa 14.

25. Što se tiče konačnog argumenta prema kojem će suđenje biti složenije i duže ako Optužnica ostane u sadašnjem obliku, Vijeće podsjeća da je tužilaštvo predložilo da dopuni Optužnicu uključivanjem četiri zasebna udružena zločinačka poduhvata kako bi ažuriralo, razjasnilo i dodatno razradilo pravne i činjenične navode iz Optužnice u vezi s individualnom odgovornošću optuženog.⁶⁷ U Odluci po zahtjevu za izmjenu optužnice, Vijeće je razmatralo da li bi predložene izmjene dovele do nanošenja štete optuženom i zaključilo da "u ukupnim okolnostima, te ako se odvagnu argumenti u odnosu na pogodnosti poboljšane optužnice, odobravanje izmjena [ne bi] na pravo optuženog da mu se sudí bez nepotrebnog odgađanja [imalo] uticaj koji bi se mogao smatrati značajnim",⁶⁸ i ne bi optuženog lišile odgovarajuće mogućnosti da pripremi djelotvornu odbranu.⁶⁹ Kad bi se Optužnica izmijenila tako da uključuje samo jedan UZP, koji se razvijao vremenom, to je ne bi učinilo jednostavnijom i nije vjerovatno da bi suđenje zbog toga bilo kraće i manje

⁶⁵ Optužnica, par. 8.

⁶⁶ *Vidi* Statusnu konferenciju, T. 194-198 (6. maj 2009.).

⁶⁷ *Vidi* Zahtjev za izmjenu optužnice, par. 2, 9, 11.

⁶⁸ Odluka po zahtjevu za izmjenu optužnice, par. 47.

⁶⁹ Odluka po zahtjevu za izmjenu optužnice, par. 48.

Prijevod

složeno, kao što to tvrdi optuženi. U stvari, suđenja u ovakvim predmetima su uvijek dugotrajna i složena. Međutim, Vijeće ne smatra da će način na koji je tužilaštvo organizovalo Optužnicu, tj. uključivanje četiri zasebna udružena zločinačka poduhvata, povećati složenost suđenja ili nepotrebno produžiti suđenje.

B. Podnesak u vezi s pripadnicima UZP-a

26. Vijeće ponavlja da prema pravilu 126*bis* odluku o odobrenju za podnošenje replike na odgovor na zahtjev donosi Vijeće na temelju svojih diskrecionih ovlaštenja. Ovo Vijeće će davati odobrenje za podnošenje replike samo u iznimnim slučajevima, kada smatra da je podnošenje replike opravdano, i neće uzimati u obzir replike u kojima se naprosto ponavlja argumentacija iz prvobitnog zahtjeva ili molbe. S obzirom na to da se u Replici u vezi s pripadnicima UZP-a kaže da se u njoj ne iznosi ništa bitno što već nije izneseno u Podnesku u vezi s pripadnicima UZP-a, zahtjev za odobrenje se odbija.

27. Prema shvatanju Vijeća, optuženi pod "nepripadnici-učesnici" misli na one ljude i grupe koje su pripadnici UZP-a "koristili" i koji se navode u paragrafima 13, 18, 23 i 28 Optužnice, kao i u posljednjoj rečenici u paragrafima 12, 17, 22 i 27. Osim toga, prema shvatanju Vijeća, ljudi ili grupe ljudi koje su pripadnici UZP-a "koristili" je izraz koji označava fizičke izvršioce navodnih zločina.

28. U vezi s pitanjem da li dodatne informacije koje optuženi traži predstavljaju pravno relevantne činjenice koje moraju biti navedene u Optužnici, to što postoje drugi načini da se dođe do dodatnih informacija ne oslobađa tužilaštvo dužnosti da dovoljno konkretno navede identitet fizičkih izvršilaca i pripadnika UZP-a. Vijeće ističe da bi se na osnovu dijela prakse Međunarodnog suda moglo zaključiti da tužilaštvo ima obavezu da navede identitet svakog pripadnika UZP-a i fizičkog izvršioca koji mu je poznat.⁷⁰ Međutim, Vijeće smatra primjerenim stav koji je nedavno zauzelo Pretresno vijeće u predmetu *Gotovina i drugi*, a koji je poslije toga zauzet i u predmetu *Stanišić i Župljanin*, prema kojem tužilaštvo "ne mora navesti sve 'znane' sudionike *po imenu*, već samo one koji su bili na ključnom položaju

⁷⁰ Vidi Odluku u predmetu *Krnjelac*, par. 18; *Tužilac protiv Todovića i drugih*, predmet br. IT-97-25/1-PT, Odluka po podnesku Todovićeve odbrane u vezi s formom Zajedničke izmijenjene optužnice, 21. mart 2006., par. 20; Odluka u predmetu *Popović*, par. 40. Vidi i Odluku u predmetu *Bošković i drugi*, par. 42.

Prijevod

u organizaciji UZP-a" i da je dovoljno u optužnici navesti kategoriju ili grupu kojoj pripadaju drugi (poznati) pripadnici.⁷¹ Shodno tome, Vijeće se uvjerilo da je tužilaštvo na odgovarajući način poimence navelo ključne pripadnike udruženih zločinačkih poduhvata u paragrafima 11, 16, 21 i 26 Optužnice, kao i da je za druge pripadnike UZP-a i fizičke izvršioce koje su pripadnici UZP-a "koristili" dovoljno da se navede kategorija ili grupa kojoj su pripadali, zbog njihove manje povezanosti s optuženim.

29. U vezi s pitanjem da li su razne kategorije pripadnika UZP-a u Optužnici dovoljno konkretno navedene, Vijeće ističe da se u paragrafima 12, 17, 22 i 27 Optužnice navode kategorije ili grupe kojima su pripadali drugi pripadnici različitih udruženih zločinačkih poduhvata. Vijeće smatra da su ti pripadnici UZP-a konkretno navedeni kao pripadnici na rukovodećim položajima, odnosno "komandanti, pomoćnici komandanata, viši oficiri i načelnici jedinica". Shodno tome, Vijeće se uvjerilo da je tužilaštvo u Optužnici postiglo stepen konkretnosti s kojim mora navesti identitet pripadnika UZP-a.

30. Vijeće napominje da su fizički izvršiocima navedeni po kategorijama ili grupama kojima su pripadali u paragrafima 13, 18, 23 i 28 Optužnice, u kojima se o njima govori kao o "članovima" ili "pripadnicima" različitih kategorija. S obzirom na položaj optuženog u relevantnom periodu i na tvrdnje o njegovom odnosu s nabrojanim ključnim pripadnicima UZP-a, drugim pripadnicima UZP-a i fizičkim izvršiocima navodnih zločina, Vijeće zaključuje da je uopšteno navođenje "članova" ili "pripadnika" dovoljno konkretno za potrebe Optužnice. Premda napominje da je izraz "lokalni bosanski Srbi" iz paragrafa 13 Optužnice vrlo uopšten, imajući u vidu razmjere zločina koje su oni navodno počinili, kao i udaljenost optuženog od fizičkog izvršenja navodnih zločina, Vijeće zaključuje da tužilaštvo za potrebe Optužnice ne mora navesti dodatne informacije o identitetu "lokalnih bosanskih Srba".⁷²

31. U vezi s preostalim kategorijama navodnih fizičkih izvršilaca, Vijeće je uzelo u obzir velike razmjere navodnih zločina i udaljenost optuženog od njihovog fizičkog izvršenja i uvjerilo se da su u Optužnici dovoljno konkretno navedene kategorije fizičkih izvršilaca na koje je optuženi uložio prigovor.

⁷¹ Odluka u predmetu *Gotovina i drugi*, par. 14. *Vidi* i Odluku u predmetu *Stanišić i drugi*, par. 30.

⁷² *Vidi* Odluku u predmetu *Stanišić i drugi*, par. 35.

Prijevod

32. Shodno tome, Vijeće zaključuje da Optužnica nije manjkava u pogledu konkretnosti s kojom je naveden identitet navodnih pripadnika UZP-a i fizičkih izvršilaca. Međutim, Vijeće smatra da dodatni podaci u vezi sa identitetom pripadnika UZP-a i fizičkih izvršilaca koje optuženi traži jesu informacije koje su relevantne za pripremu djelotvorne odbrane. Pretresni podnesak tužilaštva je odgovarajuće sredstvo za iznošenje tih podataka i Vijeće ističe da i samo tužilaštvo prihvata da optuženi ima pravo na objelodanjivanje tih podataka u mjeri u kojoj tužilaštvo njima raspolaže.

V. Dispozitiv

33. Iz gore navedenih razloga, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54, 72(A)(ii) i 126bis Pravilnika, članova 18 i 24 Statuta Međunarodnog suda, ovim

- (a) **DAJE** optuženom odobrenje da uloži repliku na Odgovor tužilaštva u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata;
- (b) **ODBIJA** Zahtjev u vezi s više udruženih zločinačkih poduhvata;
- (c) **ODBIJA** zahtjev optuženog za odobrenje da uloži repliku na Odgovor tužilaštva u vezi s pripadnicima UZP-a;
- (d) **ODBIJA** Zahtjev u vezi s pripadnicima UZP-a; i
- (e) **NALAŽE** tužilaštvu da do 20. maja 2009. dostavi predložene izmjene i dopune Optužnice u skladu s "Odlukom po šest preliminarnih podnesaka kojima se osporava nadležnost", donesenom 28. aprila 2009.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija Iain Bonomy, predsjedavajući

Dana 12. maja 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]